

ÅM 06-25

Uttalelser

Forslag til vedtak

Innstilling fra fylkesstyret oppdateres etter fylkesstyremøte 10. februar.

Nr.	Tittel	Innstilling fra FS
UT01	Fyrverkeri til besvær	Avvises
UT02	De unge gutta	Vedtas
UT03	En balansert og samtidig innsats mot alle typer rusmidler	Vedtas
UT04	Framtidas skole gir et tilbud i nærmiljøet	Vedtas

Bakgrunn

Det har kommet inn fire uttalelser til årsmøtet:

Nr.	Forslagsstiller	Tittel
UT01	Tynset SV	Fyrverkeri til besvær
UT02	Fredlund og Heggelund	De unge gutta
UT03	Fredlund	En balansert og samtidig innsats mot alle typer rusmidler
UT04	Fredlund	Framtidas skole gir et tilbud i nærmiljøet

UT01

1 Fyrverkeri til besvær

Forslagsstiller Tynset SV

Innstilling Avvises (allerede eksisterende politikk)

Votering For Mot Avholdende

2 – en belastning og risiko for miljø, dyr, bygninger og mennesker

3 Utslipp fra fyrverkeri

4 I 2023 ble det kjøpt fyrverkeri for over 515 millioner kroner i Norge og beløpet for 2024 vil
5 trolig bli enda høyere. Når det gjelder utslipp fra fyrverkeri så finnes det ingen konkrete tall
6 for Norge, men i Tyskland oppstår det cirka 805 millioner tonn med CO₂ og rund 2 000 tonn
7 med fintstøv (PM₁₀), hvorav det er 1 700 tonn med svevestøv (PM_{2.5}), hvert år. Slike
8 utslipp fører til en ekstrem dårlig luftkvalitet. Grenseverdien for PM₁₀ pr dag er satt til
9 50 µg/m³ dvs. en betydelig overskridelse.

10 Fare for liv og helse

11 Slike store utslipp utgjør en stor belastning og helserisiko for mennesker, spesielt
12 problematisk for personer med kroniske luftveissykdommer som f.eks. astma og kols. Hva
13 dette gjør med helsa vår på lang sikt er det ingen som vet helt sikkert.

14 Hvert år rapporteres det om mange skader etter rakettoppskyting nyttårsaftnen. Mange av
15 dem er alvorlige og koster samfunnet millioner av kroner. Dessverre kan det også få fatale
16 følger. I 2024 døde 5 stk i Tyskland, 3 i Danmark og 1 i Sverige, en ungdom på bare 14 år.

17 Sånn kan vi ikke ha det – vi har ingen å miste!

18 En ekstra belastning kan det være for personer som har opplevd krig, da fyrverkeri kan
19 utløse retraumatisering.

20 Fare for dyr

21 År etter år skremmes både ville dyr, hus- og kjæledyr av fyrverkeri, også i år. I Nord-Norge
22 ble to sauer funnet død som viste tegn til at de har sprunget så lenge av frykt til de falt om
23 og døde. Flere steder i Norge ble det igangsatt leteaksjoner etter hunder og katter som
24 hadde rømt av redsel. Ville dyr vil trolig også lide av angst på samme måte.

25 Uvettig og ulovlig bruk av fyrverkeri

26 I forskriften om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff står det at oppskyting av fyrverkeri
27 kun skal skje i et tidsrom på 8 timer, mellom kl. 18.00 og kl. 2.00 på nyttårsaften. Videre står
28 det «Oppskyting av fyrverkeri skal bare skje på steder hvor det ikke kan oppstå skade på liv,
29 helse, miljø og materielle verdier. Fyrverkeri av klasse II og III kan ikke avfyres i
30 tettbebyggelse eller nær tørr skog eller andre brannfarlige omgivelser. I tillegg skal du ha
31 slukkeutstyr i nærheten.»

32 Både i Oslo og Bergen har det blitt avfyrt raketter og batterier inn mot folkemengder i år.
33 Dette kunne fort ha fått fatale følger for personer som intetanende bare ville nyte en fin
34 kveld ute på byen. Politiet har dessverre alt for få ressurser til å følge opp slike
35 lovovertridelser samt at virkemidlene ikke er effektive og preventive nok. F.eks. er
36 bøtesatsene for ulovlig bruk av fyrverkeri ulikt fra politidistrikt til politidistrikt.

37 Brannfare og -skader

38 Hvert år oppstår det brannskader i millionklassen som er forårsaket av fyrverkeri. Dette
39 fører til store forsikringsutbetalinger, noe som fører til høyere forsikringspremier og
40 kostnader for hver og en av oss.

41 Innlandet SV krever

- 42 • Et forbud mot all form for oppskyting av fyrverkeri i privat regi
- 43 • Et forbud mot all form for oppskyting av fyrverkeri i både privat og offentlig regi der
44 hus- og eller kjæledyr kan bli påvirket
- 45 • At alle kommuner utarbeider egne planer for fellesmarkering av årsskiftet

UT02

46

De unge gutta

Forslagsstiller	Anne Lise Fredlund og Amund Røhr Heggelund		
Innstilling	Vedtas		
Votering	☐ For	☐ Mot	☐ Avholdende

47 Det er få ting som har fått mer oppmerksomhet de siste årene, enn spørsmålet om hva som
 48 skjedde med de unge gutta som gikk til høyresida og fant tilhørighet hos dem. I lokalvalget i
 49 2023 fikk FrP og Høyre 52 prosent av stemmene fra velgerne i gruppen 18–19 år. Samla fikk
 50 den brede venstresida 30 prosent av stemmene. Med utgangspunkt i tallene har kanskje
 51 kommentatorene rett i at venstresida taper de unge gutta, men tida er inne for å hente dem
 52 tilbake.

53 Venstresiden har bidratt til å ta fra de unge guttene fremtidsroa. Det er avgjørende viktig at
 54 klimakampen ikke gjøres til en kamp om enkeltmenneskers handlinger, men om
 55 systematisk endring i stor skala. For disse gutta handler ikke naturkrisa om tapet av
 56 biologisk mangfold. Det handler om tapet av jaktterrenget, fiskevannet og om det gode liv
 57 på bygda. Disse nyansene må vi klare å se både i kommunikasjonen og i politikken.

58 De unge gutta er ofte de som blir igjen i bygda, når de andre drar ut. Det er de som gikk på
 59 byggfag og fikk seg jobb i en lokal bedrift etter lærlingetida. For dem står utviklingen av
 60 plassen de kommer fra øverst på prioriteringslista. Skal vi nå de unge gutta, må vi vise at vi
 61 vil satse på plassen som står dem nærmest, og det skjer i hvert eneste kommunestyre
 62 rundt om i Innlandet hver eneste dag. Høyere utdanning og administrative jobber i byen er
 63 ikke, og skal ikke være drømmen for alle. Vi må anerkjenne at høyere utdanning og godt
 64 betalte jobber i byen ikke er drømmen for alle, for i det vi gjør denne typen feilslutninger
 65 mister vi de unge gutta.

66 Kjønnforskjellene i samfunnet er alvorlige. Menn tjener mer, har oftere lederroller og har
 67 samlet sett mer makt enn kvinner. Samtidig må vi erkjenne at mange, spesielt unge gutter,
 68 ikke kjenner seg igjen i den maktanalysen, og snarere opplever avmakt i dagens samfunn.
 69 SV kjemper for en feminisme som løfter alle og gjør alle til likeverdige innbyggere helt
 70 uavhengig av kjønn.

71 Skolen har blitt for teoritung. Det er ikke guttene som er skoletapere, det skolen som taper
 72 guttene ved å være for lite praktisk og ha et testregime som skaper vinnere og tapere.

73 Mange unge sliter i dag med dårlig psykisk helse. Dagens forbrukersamfunn skaper, i
 74 kombinasjon med sosiale medier, et konstant press om å prestere, bygge kropp og fremstå
 75 vellykket. Dette gjør at mange føler på utilstrekkelighet og strever med egen identitet. Som
 76 samfunn har vi ikke lykkes med å ta dette på alvor. Altfor mange velger å isolere seg. Derfor

77 er det behov for en bred satsing på ungdom og psykisk helse. Det må både bli enklere å
78 oppsøke hjelp, samtidig som vi legger til rette for arenaer hvor det prates åpent om psykisk
79 helse, forventninger og prestasjonspress.

80 Men, høyresida må avkles. Når de borgerlige partiene vil kutte i sykelønna går det hardest
81 utover de med de tøffeste yrkene, de som tar de tyngste løftene og de som jobber på de
82 mest ugunstige tidene. Derfor er det uaktuelt for SV å kutte i sykelønna.

83 Innlandet SV vil

- 84 • Bidra til en åpenhetskultur knyttet til psykisk helse og kroppspress
- 85 • Opprette et nasjonalt kompetansesenter for unge menn og psykisk helse
- 86 • Beskytte sykelønnsordninga
- 87 • Skape en mer praktisk skolehverdag og endre dagens testregime
- 88 • Innføre en nasjonal lærlingegaranti
- 89 • Legge til rette for en desentralisert struktur og alternative opplæringsmodeller i
90 videregående opplæring
- 91 • Husbanken og kommunene må sammen ta ansvaret for å sikre tilstrekkelig
92 boligbygging også i distriktene

UT03

93 En balansert og samtidig innsats 94 mot alle typer rusmidler

Forslagsstiller Anne Lise Fredlund

Innstilling Vedtas

Votering For Mot Avholdende

95 Norsk ruspolitikk må adressere alle typer rusmidler. Det krever en balansert og samtidig
96 innsats på mange områder; forebygging, tidlig innsats, behandling, ettervern, rehabilitering
97 og skadereduksjon. Ruspolitikken skal bygge på folkehelseperspektivet som sikter mot å
98 redusere helse- og sosialskadene tidligst mulig og mest mulig. Det er godt dokumentert
99 sammenheng mellom tilgjengelighet på rusmidler, forbruksnivå og omfanget på skadene.

100 Det drives i dag et utstrakt forebyggende arbeid i norske lokalsamfunn, både som del av
101 nasjonale satsinger, men også av lokale krefter. Titusener av ildsjeler bruker både av fritid
102 og arbeidstid for å skape trygge oppvekstmiljøer for barn og unge. Naboer, lag og foreninger
103 er ryggraden i norske lokalsamfunn og den viktigste ressursen i det forebyggende arbeidet.
104 God rusforebygging gir ofte positive effekter også på problemområder som vold, rasisme,
105 utenforskap, mobbing, skolefracfall.

106 Derfor krever Innlandet SV

- 107 • At regjeringa fører en forebyggende ruspolitikk som reduserer både tilgang og
108 etterspørsel og gir redusert bruk og mindre rusproblemer.
- 109 • At det vedtas en nasjonal forebyggings- og behandlingsreform som bygger ut videre
110 det som fungerer og setter inn nye tiltak der hvor det trengs.
- 111 • At det lages et nasjonalt kartleggings- og forebyggingsprogram basert på modellen
112 fra Island, som bygger på regelmessig kartlegging av risiko- og beskyttelsesfaktorer,
113 organiserte lokale innsatser og en nasjonal enhet med ansvar for samordning, deling
114 av informasjon og utveksling av erfaringer.
- 115 • At tidlig innsats prioriteres. Frivilligheten, skoler, barnevern og kommuner må sikres
116 tilstrekkelige ressurser til oppfølging av barn og unge i utsatte posisjoner.
- 117 • At det utvikles flere alternative reaksjonsformer på lovbrudd knyttet til rus.
118 Samfunnet trenger et bredere spekter av tilgjengelig tiltak overfor unge som sliter
119 med rusbruk; reaksjoner som inkluderer, ikke ekskluderer.
- 120 • Sikre at hjelp til pårørende blir en del av behandlingstilbudene for rusavhengige.

UT04

121 **Framtidas skole gir et tilbud i**
 122 **nærmiljøet**

Forslagsstiller Anne Lise Fredlund

Innstilling Vedtas

Votering For

Mot

Avholdende

123 Det å ha like muligheter og verdi uansett hvor en bor er en forutsetning for å ta vare på tillit,
 124 trygghet og det fellesskapet vi har. SV vil satse på både bygd og by, og vi vet at den viktigste
 125 krafta for å utvikle et lokalsamfunn er de folka som bor der.

126 Vi mener at framtidas skole gir et tilbud i nærmiljøet. Gode skoler gir lokalsamfunnene
 127 kompetanse, verdiskaping og velferd. For å gi folk i hele Innlandet like muligheter til
 128 utdanning trengs det en aktiv distriktspolitikk og vilje til å tenke nytt.

129 SV vil ha en skole- og tilbudsstruktur i Innlandet som svarer på arbeidslivets behov og som
 130 gjør at færrest mulig må flytte på hybel eller bruke mange timer på buss for å få et
 131 studietilbud, også med fallende elevtall i fylket.

132 SV har klokkertro på nyskapende pedagogikk, og vil støtte initiativ som gir grobunn for gode
 133 alternative opplæringsmodeller i fellesskolen. Vi har tro på at elevene settes i stand til å
 134 treffe gode valg når de står på egne ben i studier, arbeidsliv og samfunnsfellesskapet. Hvor
 135 nysgjerrigheten dyrkes og gleden over å lære og å mestre er sterkt til stede.

136 Derfor vil Innlandet SV jobbe for å utvikle alternative opplæringsmodeller som:

- 137 • bidrar til å gi et likeverdig tilbud i akseptabel nærhet til der elevene bor.
- 138 • gir bredde i opplæringstilbudet etter elevenes interesser og næringslivets behov.
- 139 • gir samme sluttkompetanse som annen grunnopplæring i grunnskole og
 140 videregående opplæring.
- 141 • har fleksibilitet i organisering gjennom tverrfaglighet og prosjektorganisering.
- 142 • gjennom prosjekter kobler sammen fag som kan inneholde både fellesfag,
 143 programfag, teori og praksis.
- 144 • har rom for aldersblanding slik at ungdomstrinnet kobles tettere på videregående
 145 opplæring.
- 146 • er bygget på stor grad av elevaktivitet og medbestemmelse.
- 147 • bygger på tett og forpliktende samarbeid mellom elev, foresatte, bedrifter,
 148 næringsliv og skoleeiere på kommunalt og fylkeskommunalt nivå.